

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т

1931 сүл алтынны
ыйтан тахсаа

No. 116 (4850)

1976 жыл. Балабан ыйын 26 күнө
СУБУОТА

2 КИРЧЫ

ССКП РАЙКОМУН IV ПЛЕНУМУН ТУЪУНАН
ИНФОРМАЦИОННАЙ ИЪИТИННЭРИИ

комун бастагы секретара, Н. С. Софронов—Субуруускай аатынан союзос Сылгынаады отделениетин партийнай терилэттин секретара, В. Н. Дьячковская—ССКП райкомун чилиэнэ, Р. И. Константинов—ССКП райкомун чилиэнэ, Социалистическай Улз Геройа, Н. Е. Зверстов—ССКП райкомун бюротун чилиэнгэр кандидат, народнай хөнтүрүөл комитетин председатели, Д. В. Сивцев—Мугудай орто оскулатын партийнай терилэттин секретара, И. И. Филиппов—оройоннаады партийнай терилэт ревизионнай комиссиятын чилиэнэ, Субуруускай аатынан союзос Соловьевнаады отделениетин управлюндайа, А. Е. Филиппов—ССКП райкомун чилиэнэ, райсовет исполкомун председателин солбулааччы.

Пленум дүүлтэһиллибит бонхуроска тулаан-
танх утразы млынна.

Пленум тэрээний боппууростары көрдө. Атын үлгэр барытлынан таб. Нермиков К. Б. ССКП райкомун уюмсай отдалын сибидиссэйин эбаа-һиниһиттан босхолоһно; Партия райкомун уюмсай отдалын сибидиссэйиниһ таб. **Монастырев Нико-лай Ильич** бигэргэтиһинэ. Фройуон тас өттүгэр барыттарынан сибээстээн тт. Филиппов Р. А., Новгородова Е. И. ССКП райкомун чилиһнэрин эбааһиниһиттан босхолоһуулар. Пленум ССРП райкомун чилиһитгэр кандидаттары тт. **Драгунов Г. А., Ночетикова С. В.** ССКП райкомун чилиһи- нэриниһи быһбардаата.

Дахиад сүмнүүнэй хэсэгтэнгэ тал эгилээр:
т. Е. Е. Ефимов—ССКП райкомун чилиэнэ, Су-
бурууская аатынан совхоз парткомун секретара,
М. С. Лезиньска—ССКП райкомун чилиэнэ, Ха-
нахсхытаары партианай тэрилтэ секретара, М. Д.
Попов—ССКП райкомун чилиэнэ, оройуон нэрэл-
най судьуйхтэ, Е. Г. Слепцова—Чурашчы I
№-дээх арыс кыдаастаах асууэлэтын партианай
тэрилтэтин секретара, А. И. Ильин—Карл Маркс
аатынан совхоз Бологурддари отделениетин пар-
тийнай тэрилтэтин секретара, Т. Т. Тоскин—
ССКП райкомун бюротун чилиэнэ, ИБСЛБС рай-

Манан ССКН райкомун IV пленума үлэтин бүтэртэ.

1976 снл бэлэлэл мйын 23 нугэр хараабыл командира Валерий Быковскэй уонна боринжөөр Владимир Аксенов экипахтаах «Союз—22» космическэй хараабыл саргэ төһөөн кэллэ. Көтүү программата толорулуунна. парата Москва биримэтинин 10 чаас 42 мүнүүтэсэ Советскэй Союз территориятыгар бэлнэтэммит оройуонугар, Целиноград куораттан 150 км хотугулуу-арбса сымнаагытк түстэ. Космонавтар В. Быковскэй уонна В. Аксенов тугуктара учугай.

Х И Х

Көтүү кэмгэр космонавтар ал-
бэх зоналах фотоаппаратуранан
космостан Сир ньюурун үбүлү-
лар. Ити йоруот хаһаайыстыба-
тын интэриэстэрингэр, айылга ре-
сурсаларын үөрэтингэ уонна ту-
лахаан туарар эйгэни харыстаа-
һыччига туттуллуохтара. Ону сэр-
гэ Сир уонна Ый горизоннарын
устууга эксперименттэр ыытыллы-
нылар. Экинчэ улахан болломто-

тун биологической объектарга
оһыты оһорууга уурда. Оһно кы-
ра балыктар, үүнээйилэр сайдым-
ларын уратылары чинчиликчиллэр.

Оһон сир баайын көдүүстээх-
тин туһаварга айылга ресурспа-
рын үөрэтингэ «Союз-22» көтүүтэ
саңа дьобууннаах хардыһыан буо-
луода.

**Г. МАКСИМОВ,
инженер (СССР).**

Г. МАКСИМОВ,
инженер (ССА).

П. С. ЕФИПАНОВА
бачымын батыһааччы

В ЕРА УСТИНОВНА ОСИПОВА ССКП XXV съезни делегата П. С. Елифанова ба- чылымын бипер бастакынан ис-

тнй бийрэрбиллэнэ хөрсүүтэ
уонка нтэ ылыт ныйрайдэрин
нүх сайн устата хэс бийр-
днйлэрин тымнаах ылаанын-
нарын 100 кг-тай итгэһэ суох
улалтыннараар эбэрээтэлнети-
бэ ылымната.

Кийн Карл Маркс аялсан
совхоз Одуудууннаары отделе-
нятыгэр Дирил Атах дигэн
сүргэ 68 нхрэйи керөн-истөн
сайлаата уонна кыстыыр хо-
тонноруу бууларда. Атырдыах
ийлн түмүгүнэн олоруттан
бырдин байэлэриттөн 95,4 эт
приведа ылыта. Оттон бала-
бан ийин бастагы агарыгэр
бээрбит тылын бигэтин тодор-
до уонна патишетка бастагы
сылын кыстыгэр пиянтигэр
туунут бороон киирэр саастаах
сүөлүлэрин эбин төлөбүтэргэ
кыһнар.

СНИМОККА: ытчат сүөлүтү
тороочу В. У. ОСИПОВА.

П. СЕДАЛИЩЕВ фотота.

БАСТЫҢ ЗВЕНОВА НАБАРААДАЛАР

Саха АССР Министрдарын Совети уонна профсоюзтар уобаластары советтарын президиума баһаан айыып 1 күнүгэр механизирепаннай агардах уонна келетилии звенолара соһуһ айылыгыт советтуккаһаһаһа конкурстарын күтүгү таһаардылар.

[illegible]

Болдвох минимнэ

БЛАГОВЕЩЕНСКАЯ. Опу-
пачетке бастакы сыйын би-
лалым «Капитан Кирилл» ге-
лозод эмишпа болдоорум пи-
нинг голордо.

Или трём теплоход капитана, СССР XXV съезди делегата В. К. Тихоступов бил.

CCTA

Кыстык субу ыган турдабына
Уталыппакка быһаарыллыахтаах

Субурууснай аагчид саяхад Сэлэнгэний отделенийн от-
чуттараг огуус нягтлалтаг бастаг
сэлэнгэний обществений сүөхү
дөрөххөй аһилгыг бэлэмизэни
соруудагын 110 быраһыг толо-
роггө үрдэһилэһит эбэхэтэ-
либэни ылыгчын туран, оройон
совхозтарыг барыг отгуур эвено-
ларын социалистическай цуота-
лаһыгчын илгирьбиттараг. Күншар
итини чигэстэхтик толорон аһа-
лар. Бахаран ийин 20 күнүзэ-
р туругуван сүөхү аһилгыг
Сэлэнгэний сэлэнгэний сору-
дагын 106.5 быраһыг толорон,
аһилгыг сэлэнгэний сэлэнгэ-
р 559 тоннагын элбэх өгү бө-
дөмизэһилэр. Сүөхүг өмү-
нээх аһилгыгчын соруугуналла-
һын үзэлэрэ эмгэг бэлэйдэ ил-
гылыһыллар. Силэһин 800 тонна
ныгунтар, 300 тонна селэн-
гэһилэр.

Биылы отделение 1800 ынах суоһуну ыстаттымахтаах. Ойбоһ Куоһуг 500-төн тахса манньагы. Түөһүг 400 тыһаҕаһы, 50 бороһу, Таандара 80 тыһы тыһаҕаһы, Улахан Куоһуг 160-ча ынаҕы, о. д. а. сүрдүг ынахтары, субаннор туруоруга былаан-ныһыллар.

Ол эрээр дым бичтаттар дээр хотонор туруктара саргал-саргай. Туйвэр түрт хотонго өрөмүйн үлэтэ олох давант сагаланаа көрө илнэ. Итинэ биргэдээр С. Ф. Манаров от кылан кэбидилдигээр үтүрүтөр-биттөрүнэн бичаарар. Онон ити үлэ үмүрүйдэвэр эрө, хотонор өрөмүйнээрнэ эгийлэх күн иһэр саба тууохтара үхү. Бичатэ

салаата бистах үзэлээр амттал-
лаларынаа, бэрт соччо улахан
гүбүгэ суух сүрөлүнү кыстыгы
булаларга суоттаныр. Бу нү-
кэртэ Гүлбад күүрө-хаана тутуу-
та ситорилар, Улахан Күүлгэ
сүрөү олоочу хотонно кирибит.
Билигин үрдүтэн олорон бистах
итэстэстери-былбастары туора-
тымга үлэ барар. Бэрэбэ, Таан-
дарада, Уйун Күөл куула хотон-
норугар өрөмүнү сага сагалын
саттымдлар.

Саманг удахих Ойбоң Күдэ ферматигар 25 маныныссыт 500-төн тахса манынык мыхахтар снэтиэлимахтаах. Тиманымылар, бэргэлэр көһүтэлээн ээллэлэр. Ол арээри хотишпор аһагастар, муосталарын дэб көһөрө, долбурдуулар сага оноро, түһүктөрүн-аппарын бүрүдэ сатыллар. Производственный блок котельнайын дыһаа көндөйө бүһүтүлүххэ сеп. КВ өһөхтор хаһан сабыдылхартан асаныныахтаһыа уонна «Сельхозтехника» хоһобуугуттан мыхахтарына ара тургорудуохтара, монтажиныахтара үһү. Оһон бу күһнэргэ өһи аһылык ханык дэ бөрүгэ өһөһүлээн снэтиэлэр аһааа суох. Аһи бу ферма хотишпоругар уонна производственной блок котельнайыттан ууну сүүрдүр, аһари бизар турбалаһи монтажиныаһи «Сельхозтехника» хоһобуугу аһиэлэх рабоһаһиын күһүһүн мыхыллар буолан, үлэ тэһиэс быһаһи, хаһан бүһүдө билдигет.

Отделенноста 130-чи сунуу устууа туруорулдуохтаах. Итинни 80-тан тахсата Дьаарыаллаҕа түрөр. Випрдине төбөһө күннэ

8-тний килограмм от, 2-аши килограмм бурдук бэрилээр. Он эрээри отун тийшинтэ кыйалтароат. Онон 5,5 километр төгүүртэлээх хаачахтгах Лытабаяттыга көһөрөгө былалыннышыллар. Маныха мэччирээх үчүдэйгэр, кэккэрилээргэр, ото үрүдүтэн баарыгар олобурбуутар. Билигин күөлээх өтгүн халтарар сымалтан хаачагы көктөни үлэтэ мытыллар. Улахан Күөлтөн хомуулан, сийлэн аны 50-ча сүдүгү уотууга эбии кэлээхтээх. Ити үлэниги билигин бостуулар уонна биритэ-дүйнүрлөр дьарытаны сымдаах-лар.

Бийыл орто оскуоланы бүтэрэн баран соххоз производствотыгар үлэсэ тахсыбыт 8 кыныс үлэһинир хотонулар «Эрэл» мичиг-комсомольскай ферма тэриллибит. Кинилэрсэ инструктор-дасканыгынан омыттаах ызыныксыт, «Вочуут Звага» орден кавалера М. П. Винокурова анымыт. Эдэр үлэһиннэр бу күннэргэ эби анымыты бэйэлэрин күүстөрүнөн бэлэмнэни спэртэсэ кыһаһаллар. Производственный блок кыһаһаынан монтажа төһөсө бүтөн, эби анымыты олохтоохтук бэлэмнээһин халан сааһаһана билилбэтэһин, отделение салад тата халһаһынан быһах будһаһары тутан КВ олохтору туруорһа бьыһаһыһып.

Субу күншэргэ отделение үрдүнэн күчтээ уюулаа 2,5 тонна үүт аавар. Ол эрээри пшеницкэлэрин илиинэн эрийэн сүөгэйдин олооролор. Электрическэй үүт үтүсүр бастан хаалар, энергияным ылбастатара 3-4 хоймут

Олохтоох арын смагай сэлээрээ-
гээр аадммыта ыраанимт, авар-
рийтай дизель суох, Маана барк-
дизин билэр эрээр эх-үүт оро-
уонинаар комбинатын салаата-
га дьаах мбазка озороро сам-
заланнах тустаах. Маастар Н. В.
Артемьев үүтү тулалтын сэлпэ-
рэтэр үмэлээтинэн, электри-
ческый уот суогуван быһаарар.
Дьининэн арын смага аварий-
най дизеллэх буолуохтаах. ал-
даанын-нээһини уталыттылы-
бакка туоратыллыахтаах. Маас-
тар минник тусуарубуйага ин-
никитин доҕаны үүтү тутуо суох-
тааны туһунан абаастык этэр.
Эт-үүт комбинатын администра-
цията совхозу кытта туһарсыбит
дубабарын толорботодун охсуу-
тутар отделение үтүө почтогу
(үтүгэ күһэллэбит. Бу бопсу-
руо субу күнүөргө уталыттылы-
бакка быһаараллара ирдэниэх-
тээх.

Салалгана общественнай суоһу кыстылган төрөһүннэ итинни илгээтэрэстэр, быһаарыллары эрэйэр ботхуруостар бааллар. Ошон отделеһе салалтата кыстыл төрөһүннэтэр баар этэстэри туоратытыга, суһу күһүргэ суоһуну ичингэ, тогоһу кыстылган халччыһыга быһаарыллах быһааллары ыларе, үлөһи төрөһүр баада.

Рейдэбэй биргэдэ
чилиэнээрэ:
Н. ДЕГТЯРЕВ,
народнай контуруул оройон-
наабы компитетин председа-
телки солбуулагчы,
С. АЛЕНСЕЕВ,
хаймат аналз. корр.

ТАБААРЫС И. П. ЛИСТИКОВ ДАКЫЛААТЫН БҮТҮҮТЭ

(Бүтүүтэ. Ииний 2-с стр. көр).

ПАРТИЙНАЙ ТЭРИЛТЭЛЭР буюу дьобурдарга хэс биирдин коммунист партийнай үлэбэ тоёо активнайдык кыттарыттан түүрүлүктээх. Партийнай докумуоннара уларытылха бэлээнэни сарана коммунистар 92,5 бырыланын нара партийнай сорулаахтар, өтгөн билэгин ол 81 бырыланын на түстэ. Нун бу бопуруоска үлэ мөлтөтүлүбүтүн көрдөрөр. Үгүс коммунистар бистах сорулаахтар төлөрөр аатыран партийнай үлэбэ активнайдык кыттар боптар. Итиниктин коммунистар га партийнай сорулаах бопурууна бэрээдэктээхтэ. Партийнай сорулаахтар бастайааннай уонна бопчумнаах, коммунистар бэлээнэнигэр, дьобурдарыгар сөн түбүнэр буюууларын ситиһилээхтээх.

ССКП XXV СЪЕДИНИ көрдөбүлүгэр сөн түбүнүнүнэрэн партийнай тарилталар орууларын салгыны үрдүтүн туох ханык ииний кинилэр хачыстыбанын састааһарын тупсарымын араар. Дьэ ол иини ССКП кикэтин былааннаахтык үүннэрин — партийнай тарилталар дьобуруулаах сорууларга. Ол үрдүн бу үлэни партийнай тарилталар мөлтөхтүк ытталлар. Хастыи да састааһары тарилталар Корд Маркс аатынан уонна Субуруускай аатынан сөххөтүрүлүбүтү партийнай тарилталар бүтүн сымчак биирдин эрэ ииний партинда бэлээнэни састааһар, өтгөн Эрилин Эристинна аатынан сөххөтүрүлүбүтү уонна 26 тарилтай тарилталары боп да кинил бэлээнэбөккө-олоролор. Итиниктин производствора уонна үлэни олоххо бөлүлөрүн үрдүк активнастарын көрдөрбүтү буюу дьоннору партиа кикэтингэр биирдинлээн кичэйи сүүмүрдээн ылымга партийнай тарилталар үтүмүлээхтээх үлэниэ.

Советтарга партийнай сабылал коммунист депутаттар ионгүс олохтонор. Оройуон уонна ионилликтер Советтарын 380 депутаттарыттан 129-на — коммунистар. Кинилэр партиа линиятан олоххо киллэрээччи буолар абэбинэстэрин сүүмүлүн сөххөтүк төлөрөллөр. Ол эрэри мин амы итэбэс-былабас суох буолбатах. Ошон партийнай тарилталар коммунист депутаттар, Советтар партийнай группаларын үлэлэригэр камону, хонтуруулу күүһүрдэхтэрэ наад.

Профсоюзтар үгүс жесткомвара социалистическай куоталаһымы мөлтөхтүк тарилталар, коммунистическай үлэ иини хамсааһыны, наставничествоны кинилер тарилталар, не-профсоюзнай үлэ сир дайы эриэ-дэхси ытталлар буолбатах. Балаһыанна итиннигин үрдүнэн үгүс партийнай тарилталар

рабочкомнар, жесткомнар үлэлэригэр күннэтэ итинтон олохтооттор, туһааннаах коммунистарга сөххөтүк ирдэбили туруорбаттар. ССКП XXV съедини уураахтарынан салайтаран партийнай тарилталар профсоюзтары салайыны тупсарар абэбинэстээхтэр.

КОМСОМОЛ — оройуонга улахан күүс. Кинини билимдэра комсомолентар, ыччаттар производствода, общественнай олоххо өрдүк активнайдык кыттар буюулар илэллэр. Итиниктэ комсомолскай докумуоннары уларытымын сибээстээн не-союзнай, нитар үлэни састааһын көхөдөспүтэ састааһа суох. Ол эрэри ИБСЛКС райкома, комсомолскай тарилталар бүтүгүс кун көрдөбүлүгэр сөн түбүнэр наа үлэнилээх дин этэр кыахпыт суох. Ол буолаадына комсомолга партийнай салаатаны күүһүрдөрү мөлтүбүт.

Партийнай — государственнай динсиплинын бөдөрүтүү, ССКП Устааһын көрдөбүлүгэр халыга суох түтүһүү — партиа сүүрүн көрдөбүтү. Бу өтүгүн кинини биирлээх кини үлэлэр ытталлыбыттарын үрдүнэн партийнай динсиплинын алаастаан кини түбэлтэлэрэ өссө да суох олохтотулор иликтэр. Алардаа бынал системаллаахтык арыгылаан, өтгөн тэптерин партийнай олохтон тэбэн тт. Свилен Н. Е., Оконешиков Н. Г., рабочайлар хамсаарын байылар, бэйэлэригэр алаан Платонов Н. С. ССКП кикэтинтэн таһаарылаһылар, 16 коммунистарга, ол иингэр 5 партийнай тарилта секретардарыгар үстүтүтү минералар борилинилэр. Мамы таһынан 20-чэ коммунисты магнайгы сүһүөх партийнай тарилталар эппиккэ тарыллар.

Партийнай — государственнай динсиплинын кини көрүгүнүтүн биирлэстэринэн государственнай былааннары төлөрбөккө тобуу буолар. Билиэхэ бу өтүгүн итэбэстэрин кыаһын туораппат, куруутун мөлтөхтүк үлэлэр коллективтар салайааччыларга суох буолбатахтар. «Якутколхозстрой» ТМУ-гын начальнига, ССКП чилиэнэ таб. Слепцов Н. В. таа сиритэр капиталый тутууу бытаанык, мөлтөх халыктык балаахтык ыттары иини ааспыт партийнай конференцияда састыи критикада тардылабыта. Хомойуох иини, бу коммунист-салайааччы итинтэн сөххөтүк түмүтү өнөстүбүтэ көстүбүт: бынал ТМУ коллектива былааннаахтык объектары бөддьүбөр үлэбэ киллэрбэт кутталы үскөттэ, тутуу халыктыбатын тупсарыта бопчумнаахы өнөрбөтө. Ол үрдүнэн олохтоох партийнай тарилта (секретарь таб. Гүлсена А. И.) таб. Слепцовтан кытаанахтык ыттын

нат. Куруутун хаалан ийэр үлэлэстэр ахсааннарыгар илем-халык, суол учаастага, промкөн биһат, о. д. а. амы кинилэр. Оттон кинилэр салайааччыларыттан персональнай эппиктэһэ амы ирдэнэ илик.

ПАРТИЙНАЙ динсиплинын кини партийнай үсүнүстэри төлөрбүтүгэ амы тахсар. Бу өтүгүн Сылал, Хадаар, 13 М-дөөх СКТУ, Мугудай партийнай тарилталарга биллэркөстөр итэбэстээхтээх үлэлэстэртэр.

Кини кылаарта ССКП КК партиа идеологическай үлэни тупсарыта таһаарыт уураахтары олоххо киллэринтэ оройуон партийнай тарилталарга кырага суох үлэни ытталлар. Ол эрэри, ССКП XXV съедингэр бэлэстэмин курдук, «Билингти усулуобуйада партиа идеологическай үлэни иингэр сага сорууларга туруоруур. Кини көдүүбүн үрдүгүн ситиһэр кыахтаах суот бутун партийнай тарилталар практикаларга ыттын бэрэр. Ол итин дьаалаатын бүтүнүтүн тарилталарга кини кылааннаах, атыннык эттэххэ, үлэлиттэр араас бөлөхтөрүн уратыларын учуоттаан идейнай-политическай үлэбэ уонна сиргэ-майгыга итини мөксөмөдүлүүдүлүлэр халыктык буолар». Итинэн сибээстээн магнайгы сүһүөх партийнай тарилталар бэйэлэрин политическай-магсабай үлэлэрин бары каналлары күүһүрдөр абэбинэстээхтэр. Оттон партийнай тарилталар биллэргэ үлэлэрэ ити көрдөбүлүгэ ыраадынан эппиктээбэт. Кинил буолбатах, сорох сирдэргэ нитар үлэлэн уопсайынан дьарыктыны, бу салааны хаһаайыстыбанын үлэни кытта састаан дьүөрлөөбөт быаһы баар. Итиник үлэлиттэр партийнай тарилталар үкүгэр хаһаайыстыбанын үлэбэ састык буола састыклар, орууларга натыр, көдүүстэрэ аччыр. Корд Маркс аатынан сөххөтүк партиа (секретарь таб. Оконешиков М. С.) ааспыт састыкны ыттын бөттөх бэйэтин муһунахтарыгар отуттан тахса бопуруостары көрбүт эрэри идейнай-итэр үлэ салаатыттан суос-содотох бопчумнаах арай бопуруоһу дьүөллээхтэ. Ол да иини ааспыт састык сөххөтүк үлэлиттэри экономикай үрөхтөөн дьаалаатын үсүбүтэ, Одьулуун уонна Бахсы партийнай тарилталарыгар кини агиттабтар мөлтөхтүк үлэлэстэртэр, көрдөрөн агитация көдүүстээхтик тариллэбэтэрэ. Бу сөххөтүк территориялар баар Одьулууннаах, Чыппаратаах, Урэх Күөрөтэни уонна Бахсытаах састык Култура дьаалаа уота-күөһэ суох, аатыгар эрэ үлэлитлэр. Бал дитэр сөххөтүк кини уһаайбатынаады кини агиттаб үс партийнай тарилта

ригэ найылааннаах хас да састык үрөннэргэ, өлөрөгө усулуобуйа устата быһааран үлэлэбэтэ. Итинлар састыкларыгар сөххөтүк общественнай бэрээдэк турута мөлтөх, үлэ-хамнас ыһылдыраас, үлэлиттэри кинилэрин уонна хамсааннаах буюуу тыһынаах итингэ улахан итэбэстэр тахса турулар. Сөххөтүк партиа үлэлиттэри ой-санаа өтүгүн итин бопуруоһугар ааспыт оройуоннаады партийнай конференцияда улахан критикада тардылабыта. Оттон партийнай, принципнальнай түмүтү өнөстүрүтүр алаах биирлээх ааста буолан баран, бопчумнаах дьаала ытталлыбыта, тардыны тахсыбыта көстүбэт.

Коммунистар, комсомолентар, партиада суох активистар политическай үрөхтөрүн, үлэлиттэр экономикай үрөхтөрүн тарилталар тарилталар «Якутмелиновострой» ПМК-тын, Хатылытаахы, Хонтодо тоову, суут-састыктык органаарынаады, Соловьевтаахы, Корд Маркс аатынан сөххөтүк кини аппаратынаады партийнай тарилталар утуннаахтык дьарыктыахтар.

ССКП XXV съедини уонна КК партийнай үрөхтөөн сорууларын туһунан 1976 снл бөс ыйынаады уураахтарынан салайтаран политическай уонна экономикай үрөхтэ тарилталар, салайааччы баар итэбэстэр сага үрөх дьаалаа хатылаахтарын ситиһиллээхтээх.

Агитацияларын политическай-итэр үлэни тарилталар ылымнарын үчүгүдүк баһылаахтык партийнай тарилта барт үгүһү сүүһүн, тарилталар үлэлиттэр чопчотуннарын ылым сөн. Үлэни итиник тарилталар партийнай тарилталар ахсааннара эбиллэн ийэр. Ол эрэри сорох сирдэргэ бу өтүгүн өссө да мөлтөхтүк үлэлитлэр. Дьон олохтор сиринэн политическай-магсабай үлэ бынал оройуон үрдүнэн алтынны 1 күнүтэн тарэллээхтээх саралаахтээх.

Былал ССКП XXV съедини матырыялааларын пропагандалааһына оройуонга уонна республикада көрдөрөн агитацияны көрүү-конкурэ ытталлар. Ошо республика таа хаһаайыстыбатынан дьарыктанар оройуоннарын көрүү билиэхэ ытталлара быһаарылаан турулар.

Идеологическай кадрдары кытта үлэни тупсарыта партиа ахсаан бат бөлөхтөтүн уулар. Ол биир чабылхай туһунан ССКП КК «Белоруссия партийнай тарилталар идеологическай кадрдары сүүмүрдээһингэ уонна итингэ үлэ туһунан» уураада буолар.

ССКП XXV съедини коммунистическай общественны туталаһыны — сага кини итингэ сага соруулар туруурда. Норуот материалнай уонна культурнай уйгута лаппа түбүстэ, үчүгүдүк үлэлиттэ, партийнай үлэ кылаабынай соруу.

Ол эрэри оройуонга ити хаалыктык көстүүдөр кини да суох олохтотулор иликтэр. Партийнай тарилталар, олохтоох Советтар, административнай органаар, общественность бүтүүнэ итинтэн сөххөтүк түмүктэри өнөстүөх, арыгылааһыны уонна алыгылаһыны утары охсуһууну күүһүрдөр дьаалаахтар тустарынан ССКП КК уонна ССРС Министрдарын Советын уураахтарынан олоххо киллэринтэ утуннаахтык, дьаалаахтык үлэлиттэ тустаахтар.

Дамылаахтык итинтэн салгыи бу бопуруоска магнайгы сүһүөх партийнай тарилталар сорууларыгар тоһонолоон тохтоото.

Бу күннэргэ оройуоннаады партийнай тарилта итинтэр кини улахан састылаах утатылаахтык хаһаайыстыбанын соруулар турулар. Сөххөтүк партийнай тарилталарга, хонуу үлэлэрин тарэллээхтээх түмүктээн баран, общественнай сүһү кыстыгыи өрдүк кичэллээхтик тарилталарга. Эти, үтү, күндү кылааннаах түмүктээн государственн туттарына былааннарын ситиһиллээхтик төлөрүтэ абын дьаалаах кылаахтык таахтар. Ордук улахан бөддьүтү сүһүкү күһүнүгү уотууга туруулуохтээх. Билингти кыстык устатыгар оройуон сөххөтүк бөрөөн өртө төлөрүтүүтүн 100 кг-га тиэрдэр, фуражнай ынах ахсытан 920 кг үтү ылар абэбинэстээхтэр.

Оройуон промышленнай, тутар, кинилэринэн халыктыгар, эргинэр тарилталарын итингэр 1976 снл былааннарын, ытталлыбыт социалистическай абэбээтэстээхтээхтэри бары көрүгүнэринэн төлөрөр уонна аһары төлөрөр соруу турулар. Бу дьаалаа туһааннаах партийнай тарилталар баһылаан бөдүүн салайах тустаахтар. Бүтүн Союз үрдүнэн социалистическай куоталаһылаах састык былааннаах, абэбээтэстээхтээхтэри төлөрбөт биир да производственнай коллектив, биирдинлээн үлэлиттэ суох буосара ситиһиллээхтээх. Дьэ ити иини 5-9 састык туолуутун чопчоттар хаһаайыстыбанын састык ситиһиллээхтээх түмүктүү иини социалистическай куоталаһыны өссө күүрээхтээхтэри тэтиһиллээхтээх.

Магнайгы сүһүөх партийнай тарилталар билингти партиада төрүтүнэн буолаллар. Кинилэр магсааны салайар, сирдин, түмэр, тарилталар орууларын, бөдүүн дьобурдарын ССКП XXV съедини уураахтарыгар сөн түбөһүннэрин салгыи утуннаахтык үрдүтүн — партийнай үлэ кылаабынай соруу.

Балабан ыйын 26 күнүгэр Массынаньы онорооччулар күннэргэ бэлэстэнэр

С. Орджоникидзе аатынан станко-костроительнай завод коллективин 134 Абэбэ Москвиттаах орто промышленной техникумга үчүлүккө дьүөрбүт сүүстэн тахса политиканы бэйэни кинилэргэ наа.

ХАРАС СНИМОВКА: ыччат-комсомолскай биирлээх биирлээхтэри, састык комсомолскай тарилталар секретары Виктор Попов эдэр рабочайдар итинтэн үлэлиттэр.

УГА СНИМОВКА: станко-костроительнай заводтарында производствалаах Н. Г. Гомеова заматтыктык.

В. ВЕЛИЖАНИН фотота. ССТА фотохрониката.

СЭНЭННЬИТ, ДРАМАТУРГ, КРАЕВЕД
Бүгүн М. Ф. Добордуурап төрөөбүтэ 70 сылын туолар

М. Ф. Додораянгийн Болгоно хөхнийгээр элбэг ороогоод баярхан нэрэмжтэ гарсан, нийр ачын шалгуу ишгилдэгтэ. Холчолон, оскруугаар үрэнээр дуулах гийн би гинхлэгээр, бээтэн бэллэгтэн-хорүүгүн үрдэгчинин даангийн гурж дээрхтэлжтэ. Хам ор сүүлэрн советский оринмалар дууна оройуар, рөстүблэнк лангугарын асдэгчинмалар үрэлдэгтэ.

Милан Додордурал бастахы фельетоннара; сатирический зооомнаро 1932 сэлтан бачагтан барбытара. Ол эрэри орду киэнник 1943 сэлсээдтан сэдэннэт бидыгынны биллбэтэ. Кини «Александр Сергеев», «Аныгы Долкурдо», «Анна Дроздунан» дил сэдэннара; «Ус моһол» уонна «Кыгастар кымынар» дил кэпсээннэрин томурунньуктаа парашууны бидиэрбэтэ.

дэрин хөршүүдээр, Сүхбаатарын драматургидар
эцэс гэгдүүлжээ. Үүний дунд "Алтан-
хан" гэдэг гэгээлэгтэй "Сэлэ" гэгээлэгтэй
төгрөг 100-тэй тэгш тэгш гэгээлэгтэй. Бүх
тэгш кино гэгээлэгтэй театр хөршүүдээр "Алтан-
хан-Бүх" гэдэг драматургийн олонхон
гэгээлэгтэй.

1952 сылтаан өлгөр өмүрү Михаил Федосеевич Фроловкозун кыраанын үгөсүгө мурд директорунан үзүлүбүтү, Иги сылтаан мурдкы бары өтүрүм байыгымын, мурдкы үгү сырткы буюрбүтү, Икин итинги тыйкыман сата фотокло-рун барынан билгээчин, бартытат өлөмдүтү тыйкытат эгэ, Өс-токоонкорунан, таабырыкна-рынан эмиз дымрыктанара.

М. Ф. Доворотушкин 1961 г. сделана плбвз.

Редакция **ПОЧТАТЫН**
Балыктыр биригээдэ наада

Вийнги оройуонмут 150-ча муҥхаллар күүлэх. Аһабытытар аһынар, сордон, тэҥиан, бил, кустак, сакх ди буоллар биймет, дьардан, шокор уһуһуулар. Олук-томукт бьраабилынны хайа да өттүһөн көспөккэ эрө, мань буа-тап пэһилэһиннэ остуолулар та-һаардар улахан махтааһах суол буолуох аҕа.

Күүлэрбэнтигер балик үсөлэ-
һинэ үчүгэй буолан, көгүлдөөр
таргалаарынан булгаатын бобун-
дубат. Ол ээрини билигин итин-
бэрт арайдах ахсааннаах биэр-
дигини эрэ дьоннор туһанылаан
Сорохтор, аһара баран, быраабын-
дана куруубайдыан көһэллэр.
ССРС Министрлэрин Советы
1958 сыл балаҕан ыйын 19 күнү-
нээки уураабынан мунха тус бэй-
лэ туһанытыгар көгүлэмнэни
үрдүкөн мунхахымылар үс аспа-
һаах аһотор элэрэ суох уһун
элиниэри үтэллэр, үрэхтэри, хо-
молору, көгүстэри, күүлөр сээ-
нэрин уһуур-һаһар быһытымы-
лар. Атараны, сааны туттаачы-
лар эмнэ бааллар. Итинник дьон-
һоо: «Эркин таргалаһа аһа-
ахкыра мунхалары (бреден-
нэри) чаһыһайга атыһымылар
дан, харчыбытыгар мыйыт тар-
гэбэһини туһаныахтык эбээ»,
— дэи олус сааччылар. Кырдык,
рут хонтуруол мөлтөгүн түмү-
р эргин сорох таргалаһа
итинник сыйы быһыны таһар-
ты сымдыбыстара. Ол эииһи
көтпөрүлүн туарын бу дэи
билэбт буолбастар. Билин
итинник бие баттах баликтаһы-
ны утары, билэи туар, утум-
һаахтык ахсуһабыт уонна элэр
дн өттүгэр харыһала суох ах-
сууоххут.

Балыкта дөн-сэргэ бүтүүнүү
тиндирэнь курдук тэринэр нэм
салла. Холбоор, нэнглинэньэни
балыгынан балычча хааччыйар

ныады бизэрэр суус согодох тари-
ниша мунха буолар. Ону үһөһө-
түн көнүлөтүннүлөх, быһаашнаах
аван баһиантыыр эвөөлөр, би-
ригэдэлэр эрэ туттар быраан-
гаахтар. Биннэхэ онук эвөө,
биригэдэ дээн суох. Агардас
Нуктасыйдаагы баһык аһоһун
биригэдэтэни эрэ кэтээр курдун-
нут.

Бу бичлүүрүүху бийгаарга
салай тибгэсгалах суолунаа, мн
салаабар, хайнаиметибалар нн
арналарынаа бастайнаан
үзэлнр бнрэгэдэн тэрийн
булар. Маннаха ройно 3-5, со
хотар 2-н штаты көрүхтээх
тар. Үлэтин-халнаан ройно
барабыланын тэрийнхтээх
Районет исламна бнрэгэдэн
балаанын сыга бнрэдн балы
сана 8-10 тонна ннсөр гнн
суоттн тэрднхтээх. Итнчэ
баламэ хадхуту тугтарыахтар
сн. Оа ала эргнн тэрийнхтээх
ннсөр сыга 900-1100 тонна бн
дннннхтээх.

Биргээдэ саяла-сорууга итгэл мусурдагмат. Балиг харисаагүй, нини хэсгийн хэгээтн махдн болдогто киингэр сэд-дхалх тустайх. Ол курдук, саяа балиастхн хүсэллэри олохсугуу, саяа да, уруускуттан муухаланар да хүөлхэгэ балиг бидэвннхх-тнх үсэгтнн биргээдэ үхэгнн длодвннхх хайлсхатынн буа-дуба.

Партия XXV съезидер СССР
КК Огчугунай дахиаатлар
аймга бидэр бйагыш мунгу-
туур нодууэтэхэтин: тулалш,
ини сэллэаын утумнахтын
хагатын, харьстаагын оруга
чуолнайдык бйагышбита. Ону
оллох киллэринг бэтүүммүт
идамнаагын тулалшдыахтаах.

П. СОФРОНОВ.

Уулуссаны мэнхэйдэтимизэххэ

Оройуыммут киинэ Чурапчыга сыллата нэрэ к ө с т ү ү л э э х дьаһлар, олбуордар өгөһуулааллар, тэлгөһэллэргэ мас, тадах оһордуулар, оһору тунсабайдык түрүөлээн кэбикһэллэр.

Ол эрээри уһаайбаларын кы-
ла-хото көрүүмүз, бөдү-сыйна

хариммат, уулуссада, суолта да тайаалар тюрторто кыбыстыбат маллар эмиз-балаалар. Аны оттуу мастарын эмизе уулуссада сүө-күүтү үтөтсүниилэр. Оссө талга-баларыа ийуурун карыстаатахтар баатыран бүтүн барыкыалары дьахтарын муниугуттан уулусса өртотугар дьары таггары сөстөрөн кыбыһаалар. Ошон кэлэр-барар дьон, ордук оҕо-уруу уонка ырдьаастар, барка арыдһаалар, Уһун ардахтар кэмпиригэр бадараны тууһары шофердар, мотоцикллахтар, шиттэн эмизе үгүстүк мөһүөгүлалар:

Итгэлтнийг маалар, холобур, Кара Марк уугуусаа олоорочуулар, «Сельхозтехника» хошбуйгун рабачайда К. Мазарев, П. Толстиков буолаллар. Сорх механикатордар автомашиналарын эбээр трактордарын дыһаарын уугууса дыһаи өттүгэр туруоран хошпоролоро эинэ собо сгох бидийи дии саймалар.

Онэн сельсовет исполкома ма-
ны болонтодо мэра, тух энэ
лэбэлн олохуура нэлэ буолла.

В. КОЗЛОВ,
создатель ОЛОХТОБЛО.

Редактор А. Е. ЧИЧИГНАРОВ

Бу дьыл балабан ыйын 25 күнүттэн ыла тыаба мас нэрдийиттэн хаалбыт мутугу, мас суоруутун, сарбыдаһыгын хомуйан уматыы ытыллыахтаах.

Онон тэриглээр, совхозтар
салайгааччидара, биирдиилээн
дьонноор делянаны ыраастыыр-
га тизтэйн!
ЛЕСХОЗ АДМИНИСТРАЦИЯТА.

**Дорубуйа
муннуга**

Итәтәрик митырамы бийәги үйбәтисәр әлүс сәлтәнтәк турар. Оттон сүрәди хай-дах хәрәстәтәлхә дигән йәһәтте тупа суолталлар.

Сүрэх, гямыр шарымларын эмтээлнэгэ наувнайдан төрүттамнит сүбээри бирэр сымалтан советский ученайдар ити марыы биричинимэлэрин үөрэтэллэр. Сүрэх марыытын төрүтүнэн буолар араас биричиннатор чуолкайданымлар. Сүрэх марыыта иновард кифарытны, сгруднай жабаа диэннэринэн биллэн-көстөн тахсаллар. Марыы биэр төрүтүнэн сылыа аһаһыны (холестерин мунуулдуута), нервнай системаны аһара позоруускалааһын, хамсааһына суох, олорон эрэн үлмээһин, табахтааһын, арыталааһын, хаан бахтааһына үрдээһинэ, удыурдааһын уо. д. а. Тыастаах механизмнар ортолоругар үлэтинир идэллэх дьон гипертоническай марыыларынан үгүстүк котороллоро чуолкайданна. Ыалдааччылары кытта босподлааһыннтан урут кинилэр үгүстүк долгуйааларын, сылааһалларын, араас оһоллорго түбөспиттэрин кэпсэтэллэр.

Сүрэхжитин харьстаан!

ССРС-ийн медицинский наугахариан Академийн А. Л. Мясников нагнанин кардиологический институтунаа Москва биэр оройуонугар чинчийн амтдлаа быта. Онно 50—59 саастаах эр дьоннор-тон хас нэгнэ нин уфунуук табактаа-быта, чинчийхдэбит дьон 23,8 быры-һааннара үрдэбит хаан баттааһынаах-тара көстүбүтэ. Миллард пифарига та-бахсыттар ортолоругар үс төгүдэ албахтнэ көстөр. АХШ-гар 3—6 см-а устатылар биэр мөлүйүөн эр дьону уонна дьохтаа-лары чинчийбиттэрэ. Бэрэбэрккэ 40-тан үрдүкү саастаахтар хабыллыбытара. Онно табаксыттар сүрөх ыарыгыттан чаастатын өлөллөрө көстүбүтэ. Ордук күнгэ 20 сигареттан элбэи ,тардар эдэр дьон өлүүлэрэ үгүс эбит. Кинилэр даһнайдара табаксыт эр дьон табактаа-баттардаапар өлүүлэрэ 70 бырыһанн элбэх эбит. Дээ ол нин дорубуйатын харьыстанар хас биэрдин иһинэхэ табак-хыа быһах дин субдини сөн.

Сүрэххэ, тымырдагта уонна перанай системада алкоголь сабыдымала өссө дүрүнүт. Алкоголь стенокардия таарымтала.

рын үхсэтэр, гипертонической яаралтай тэвдэр, талхор ямард нифаркта буолар. Статистика итирлх дьон сүрэх марахан яаралларыгар ордуу халтаралларын кордорор.

Гипертоническая мармылары үөрлө
смыдан эдэр эр дьон сүрэхтөрө дьахтал
лардаапар арда малдарын быһаарды-
быт. 20—25 саастаах эр дьон артериаль-
най гипертониялара иттичэ саастаах
дьахталлардаапар түөрт төгүл чаасуу-
тун көстөр. Ити эр дьон элбэхтик табах-
тыалларынан уосна эригэ дһалларинан
быһаардылар.

Сүрэгдэ харьцангуйнхаа. Харьцангуйнхаа—ол аата аймлын уонна сыннылан резинити таба туһанын, организмэ никотинныан уонна алкогольыан сүбүрдүүттөн нуога сатаанын, активнай хамсанымылаах олору олоруу буолар.

Г. НАВУНЕЦ,
медицинский наука кандидата.

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с., Карл Маркс
уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—91-395, отделлар—91-495, уопсай—
91-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чуралчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР.

ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ

с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12 Тираж 2765.